Svart, bemålat glas från 1930- eller 1940-talet i den första vågen av svart glas på Åfors glasbruk.

Fadäs födde mörk idé

EMMABODA 2007-12-23 | Uppdaterad 2007-12-23

Åfors glasbruk har en lång tradition att vila på vad gäller svart glas. Storhetstiden infann sig på 1930- och 40-talen, men nu är produktionen i full gång igen - tack vare ett misstag som nu väcker ryktbarhet i New York.

Så här ter sig moderna klassiker som Open Minds och Caramba av Ulrica Hydman-Vallien i svart och vitt.

När konstnären Bertil Vallien just skulle börja med objekten till sin utställning på Heller gallery i New York lämnade han anvisningar om vilken mängd koboltblått som skulle tillsättas då en större glassmälta skulle ställas i ordning. Uppgiften misstolkades dock, koboltmängden dubblades ett flertal gånger och följden blev att det förmodat blå glaset blev kolsvart. En black om foten, i alla fall inledningsvis, men sedan gav missödet Vallien idéen att börja arbeta med just svart glas. Nu är detta ett hett samtalsämne i bland annat New York där utställningen nyligen upphörde.

– Glaset blev hur läckert som helst och sålde otroligt bra i New York. Nu skall utställningen fortsätta till Chicago, säger konstglasansvariga Dorthea Vojnic på Åfors glasbruk.

Sedan det uppenbarats att fadäsen utmynnade i ett framsteg har Åfors återupptagit produktionen av svart glas och nya varianter av kända serier som Tulipa, Open Minds och Caramba av Ulrica Hydman-Vallien har nu börjat nå ut till handeln.
– Intresset är mycket större än vi vågade hoppas, så vi har fullt upp, säger Dorthea Vojnic.

Svart glas gjordes av bland andra Ulrica Hydman-Vallien på 1970-talet och brittiske åforsformgivaren Ernest Gordon stod bakom en hel del på 1950-talet. Men som allra bäst gick det svarta och målade glaset på 1930- och 1940-talen.

Maja Heuer är glaskännare på glasmuséet i Växjö.
– Det svarta och ogenomskinliga glaset bemålades ofta med röda och vita blommor. Åfors är välkänt för såväl svart som målat glas och en särskilt uppskattad dekor var den som kallades för Diesners ros efter målaren som lanserade den, säger hon.

Fast Åfors var inte ensamt om det svarta godset.
– Det var inte lätt att framställa, men har ändå gjorts på många bruk, och Simon Gate ritade exempelvis de optikblåsta och drivna Slottsglasen för Orrefors på 1920-talet, säger Maja Heuer.

Hon roas av historien om det kreativa misstaget på Åfors glasbruk.
– En härlig historia, och historien visar också att det ofta är slumpen som för konsten framåt.

Åforsprofilen Didrik Gustavsson, 91, jobbade på bruket när svart glas var hetare än lava.
– Jag jobbade ihop med de stilbildande glasmålarna Karl Zenkert, Iris Karlsson och Karl Diesner. De hade en oerhörd yrkesskicklighet, och särskilt populära var blomkulor och vaser, berättar han.